

Monumentnummer*: 19831

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 november 1969
Kadaster deel/nr 82648/194

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Haarlem	Haarlem	Noord-Holland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Haarlem	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Haarlem	C			4779

Omschrijving**

Naar ontwerp van A. van der Steur jr. in 1886-87 gebouwde KERK voor de Remonstrantse Gemeente, uitgevoerd in neo-Renaissancetrant en door middel van een tussenlid aan de ZW-zijde met de kosterwoning verbonden, met aan weerszijden van de ingangspartijen door sierhekken omheinde voortuinen.

In 1886-87 naar neo-Renaissancistisch ontwerp van A. van der Steur jr. gebouwde Remonstrantse kerk, opgetrokken in oranjeleuk baksteen - afgewisseld door in kunstzandsteen uitgevoerde 'speklagen' en andere onderdelen als cordonbanden, sluit- en aanzetstenen en afgesloten door een omlopende kroonlijst met triglyfen en consoles - op kruisvormige plattegrond op de hoek van Wilhelminastraat, Prins Hendrikstraat en Oranjekade onder samenstel van leien zadel- en tentdaken in maasdekking. Op de NW-hoek een ronde traptoren met kegelvormige leien spits en op de hoeken van de dwarsarmen aan oost- en westzijde elk twee van vier- naar achzijdig overgaande arkeltorentjes (tesamen Jezus en de vier Evangelisten symboliserend).

De zes travéeën diepe kerk heeft beneden rechthoekige blinde of met glas-in-lood gevulde vensters waarboven segmentbogen en met siermetselwerk gevulde boogtrommels en boven de cordonlijst hoge kerkvensters met rondboogvormige bovenlichten met cirkelvormige onderverdelingen; verder aan elke zijde een risalerende middenpartij waarin een ingang - voorzien van dubbele houten deuren met diagonale delen en siergehangen - met hardstenen stoep.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het door een topgevel met rondboogvenster en klokvormige top met zijvoluten bekroonde middenrisaliet aan de Prins Hendrikstraat (noord) bevat de hoofdingang en het geschilderde opschrift met ontwerpjaar anno 1886. De door tentdaken met smeedijzeren kammen en oeil-de-boeufs bekroonde middenrisalieten aan Wilhelminastraat (oost) en Oranjekade (west) bevatten elk een zij-ingang met smalle ramen aan weerszijden.

De noordwestelijke traptoren is van buitenaf toegankelijk via een acht treden tellende, licht gebogen stoep met zijdeur links in de rechterzijgevel, en bevat enkele rondboogvensters in de door een geprofileerde lijst en consoles afgesloten schacht en rechthoekige vensters in de van een kroonlijst voorziene trommel; de spits bevat voorts vier als kleine dakkapellen uitgewerkte galmgaten en een pinakelvormige bekroning.

Het bijbehorend ijzeren hekwerk is eenvoudig doch sierlijk uitgevoerd.

Inwendig is de in oorsprong met 408 zitplaatsen toebedeelde kerk grotendeels witgepleisterd en ondermeer voorzien van een aflopende vloer naar het podium voor de doopbediening, avondmaalsviering en huwelijksinwijding, met voor de verhoogde absis de in neo-Renaissancetrant uitgevoerde houten preekstoel; de halfronde, van een triomfboog op pilasters voorziene nis heeft een hoge houten lambrizing afgesloten door een lijst met triglyfen; aan de rechthoekige, drie vakken brede preekstoel de 18e-eeuwse koperen lezeaar afkomstig uit de vroegere schuilkerk. Van het oorspronkelijk bankenplan resteren nog de vaste banken langs de lange zijden en midden achter in het schip. Behalve de oorspronkelijke glas-in-loodvensters met rood of geel gekleurde randen - en in de bovenpartij ook het davidster-motief - zijn boven in het schip in 1937-39 zeven en in 1947 een (in de NO-hoek) in gemengde techniek uitgevoerde kerkramen aangebracht naar ontwerp van de Haarlemse glazenier Roelf Gerbrands, met boven geometrisch glas-in-loodwerk en beneden in gebrandschilderd glas met grisaille-werk uitgevoerde kleurige figurale voorstellingen. De deels gesigneerde kerkramen beelden aan de westzijde het Lijdensverhaal uit (Hof van Gethsemane, Emmaus), in de transeptarmen verwijzingen naar kerkelijke plechtigheden (oost: visser en schaapherder, huwelijk; west: oogst en druiven, Avondmaal), voorts het Pinksterraam met de Beginselverklaring, aan de oostzijde drie Gelijkenissen (Opwekking van Lazarus, Lofprijzing van de Heer, Barmhartige Samaritaan) tevens herinnerend aan drie gemeenteraadsleden. De kerkruimte wordt sinds 1888 door een houten plafond met moer- en kinderbalken overdekt, rustend op consoles waarin gezichten zijn uitgesneden, en pilasters die op hun beurt rusten op de rondgaande cordonlijst met consoles; in de zij-armen en aan de noordzijde zijn balcon aangebracht met houten borstweringen en toegankelijk via de zuidelijke trappartijen in de zijportalen. De over de volle breedte van de kerk geplaatste orgeltribune bevat vooraan in het midden het blijkens emailleplaatje in 1901 door J.F. Witte en J. Batz & Co. te Utrecht voor deze kerk vervaardigde tweeklaviers-orgel, waarbij te weerszijden van de orgelkas twee vergulde houten zijstukken met snijwerk voorzien van muziekinstrumenten zijn aangebracht afkomstig uit de oude schuilkerk en in oorsprong mogelijk vervaardigd door de Amsterdamse beeldhouwer Norma in 1790. De orgeltribune is toegankelijk via de houten spiltrap in de ronde traptoren, die van binnen uit tevens toegankelijk is vanuit het NW-zijportaal.

De van de kerkruimte afgescheiden tochtportalen zijn voorzien van stenen vloeren belegd met plavuizen met geometrische en stermotieven; in het NO-portaal een plaquette ter nagedachtenis van de bouwpastor en een plaquette ter nagedachtenis van de eerstesteenlegging in 1886, de inwijding van de kerk in 1887 en van het orgel in 1901.

Remonstrantse kerk in neo-Renaissancistische trant met bijbehorende in- en uitwendige onderdelen van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarden en als beeldbepalend onderdeel van de bebouwing langs de Wilhelminastraat te Haarlem.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Religieuze gebouwen

Kerk en kerkonderdeel

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument